II

(Aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

7. detsember 2005,

Prantsusmaal Gardanne'i piirkonnas, Iirimaal Shannoni piirkonnas ja Itaalias Sardiinias alumiiniumoksiidi tootmisel kütusena kasutatava mineraalõli aktsiisimaksust vabastamise kohta

(teatavaks tehtud numbri K(2005) 4436 all)

(ainult prantsuse-, inglise- ja itaaliakeelne versioon on autentsed)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2006/323/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt nimetatud artiklitele [1] ja võttes neid märkusi arvesse,

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

Maksuseaduste ühtlustamist käsitlevad ühenduse õigusaktid

(1) Iirimaa vabastas Shannoni piirkonnas alumiiniumoksiidi tootmisel kasutatava raske kütteõli siseriiklikust aktsiisimaksust alates 1983. aastast. Itaalia ja Prantsusmaa kohaldasid sarnast maksuvabastust kütuse suhtes, mida kasutatakse Sardiinias ja Gardanne'i piirkonnas asuvates tehastes, vastavalt alates 1993. ja 1997. aastast. Nõukogu 19. oktoobri 2002. aasta direktiivi nr 92/82/EMÜ (mis käsitleb mineraalõlide aktsiisimäärade ühtlustamist) [2] artiklis 6 sätestati raske kütteõli aktsiisimaksu alammäär, mida liikmesriigid pidid kohaldama alates 1. jaanuarist 1993. Nõukogu lubas Iirimaal aga vabastada Shannoni piirkonnas alumiiniumoksiidi tootmisel kasutatavad mineraalõlid aktsiisimaksust (edaspidi "Iirimaa maksuvabastus") järgmiste otsustega:

— Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta otsus nr 92/510/EMÜ (millega lubatakse liikmesriikidel jätkata kehtivate vähendatud aktsiisimäärade või aktsiisimaksust vabastamise kohaldamist teatavate eriotstarbeliste mineraalõlide suhtes direktiivi 92/81/EMÜ artikli 8 lõikes 4 sätestatud korras); [3]

— Nõukogu 30. juuni 1997. aasta otsus nr 97/425/EÜ (millega lubatakse liikmesriikidel kohaldada teatavate eriotstarbeliste mineraalõlide suhtes kehtivaid vähendatud aktsiisimäärasid või aktsiisimaksust vabastamist ja jätkata nimetatud vähenduse või vabastuse kohaldamist direktiivis 92/81/EMÜ sätestatud korras); [4]

— Nõukogu 17. detsembri 1999. aasta otsus nr 1999/880/EÜ (millega lubatakse liikmesriikidel kohaldada teatavate eriotstarbeliste mineraalõlide suhtes kehtivaid vähendatud aktsiisimäärasid või aktsiisimaksust vabastamist ja jätkata nimetatud vähenduse või vabastuse kohaldamist direktiivis 92/81/EMÜ sätestatud korras); [5]

[1] EÜT C 30, 2.2.2002, lk 17, 21 ja 25.
[2] EÜT L 316, 31.10.1992, lk 19.
[3] EÜT L 316, 31.10.1992, lk 16.
[4] EÜT L 182, 10.7.1997, lk 22.
[5] EÜT L 331, 23.12.1999, lk 73.

— Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta otsus nr 2001/224/EÜ (teatavate eriotstarbeliste mineraalõlide vähendatud aktsiisimäärade ja aktsiisist vabastamise kohta). ([6])

(2) Otsustega 97/425/EÜ, 1999/880/EÜ ja 2001/224/EÜ ning nõukogu 13. detsembri 1993. aasta otsusega 93/697/EÜ (millega lubatakse teatavatel liikmesriikidel kohaldada teatavate eriotstarbeliste mineraalõlide suhtes kehtivaid vähendatud aktsiisimäärasid või aktsiisimaksust vabastamist ja jätkata nimetatud vähenduse või vabastuse kohaldamist direktiivi 92/81/EMÜ artikli 8 lõikes 4 sätestatud korras), ([7]) nõukogu 22. aprilli 1996. aasta otsusega 96/273/EÜ (millega lubatakse teatavatel liikmesriikidel kohaldada teatavate eriotstarbeliste mineraalõlide suhtes kehtivaid vähendatud aktsiisimäärasid või aktsiisimaksust vabastamist ja jätkata nimetatud vähenduse või vabastuse kohaldamist direktiivi 92/81/EMÜ artikli 8 lõikes 4 sätestatud korras) ([8]) ja nõukogu 30. märtsi 1999. aasta otsusega 1999/255/EÜ (millega lubatakse vastavalt direktiivile 92/81/EMÜ teatavatel liikmesriikidel kohaldada teatavate mineraalõlide suhtes vähendatud aktsiisimäära või aktsiisimaksust vabastamist ja jätkata nimetatud vähenduse või vabastuse kohaldamist ning millega muudetakse otsust nr 97/425/EÜ) ([9]) lubati alumiiniumoksiidi tootmisel kütusena kasutatavate mineraalõlide suhtes sarnaseid maksuvabastusi Sardiinias, Itaalias (edaspidi "Itaalia maksuvabastus").

(3) Otsustega 97/425/EÜ, 1999/255/EÜ, 1999/880/EÜ ja 2001/224/EÜ lubati maksuvabastust ka Prantsusmaal Gardanne'i piirkonnas alumiiniumoksiidi tootmisel kütusena kasutatavate mineraalõlide suhtes (edaspidi "Prantsusmaa maksuvabastus").

(4) Otsuse 2001/224/EÜ preambula viiendas põhjenduses on öeldud, et "käesolev otsus ei piira ühegi menetluse tulemust, mida võidakse algatada seoses ühtse turu toimimise kahjustamisega, eelkõige asutamislepingu artiklite 87 ja 88 alusel. See ei vabasta liikmesriike kohustusest teatada komisjonile võimalikest riigiabi juhtudest asutamislepingu artikli 88 alusel." Otsusega 1999/880/EÜ lubatakse maksuvabastust kuni 31 detsembrini 2000. Otsusega 2001/224/EÜ lubatakse maksuvabastust kuni 31 detsembrini 2006.

(5) Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ (millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik) ([10]) tunnistati direktiiv 92/82/EMÜ alates 31. detsembrist 2003 kehtetuks. Direktiivi 2003/96/EÜ artikli 2 lõike 4 punktis b on öeldud, et direktiivi ei kohaldata mitmete energia kasutusvaldkondade suhtes, eelkõige aga energiatoodete kahese kasutamise suhtes. Artikli 2 lõike 4 punkti b teises taandes on öeldud, et energiatoodete kahese kasutamisena käsitletakse energiatoodete kasutamist keemilise reduktsiooni jaoks ning elektrolüütilistes ja metallurgilistes protsessides. Seega alates direktiivi jõustumisest 31. detsembril 2003 alumiiniumoksiidi tootmisel kasutatava raske kütteõli suhtes aktsiisimaksu alammäära enam ei kohaldata.

Komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide vaheline kirjavahetus

(6) Juba 1970. aastal, mil Iirimaal veel alumiiniumoksiidi ei toodetud, arutasid Iiri Tööstuse Arengu Amet ja Aughinish Alumina Ltd (edaspidi "Aughinish") võimalust eksporditavate kaupade tootmiseks kasutatava tooraine pealt makstava tollimaksu tagastamiseks tol ajal kehtinud seaduste kohaselt. Lepiti kokku, et selline maksuvabastus muutub kohaldatavaks juhul, kui Aughinish Iirimaal tehase rajab. Oluline seadusemuudatus jõustus alates 1975. aastast. Aughinish hakkas investeeringuid tegema 1978. aastal ja alustas tegevust 1982. aastal. Iirimaa maksuvabastus jõustus 1983. aastal.

(7) 28. jaanuari 1983. aasta kirjaga teavitas Iirimaa komisjoni Aughinishi ees võetud kohustusest ja selle kavandatavast rakendamisest. 22. märtsi 1983. aasta kirjaga vastas komisjon selgitusega, et "*kui abi hakatakse alles nüüd rakendama, võib komisjon käsitleda 28.1.1983 kuupäevaga kirja asutamislepingu artikli 93 lõike 3 [praeguse artikli 87 lõike 3] kohase teatisena*." Iirimaa kinnitas 6. mai 1983. aasta kirjaga, et see on tõepoolest nii. Kirjavahetuse tulemusel ei võetud vastu ühtegi otsust.

(8) 29. mai 1998. aasta kirjaga D/52247 nõudis komisjon teavet Itaalialt ja 2. juuni 1998. aasta kirjaga D/52261 Prantsusmaalt, et kontrollida, kas Itaalia ja Prantsusmaa maksuvabastused jäävad asutamislepingu artiklite 92 ja 93 (praegused artiklid 87 ja 88) kohaldamisalasse. Komisjon tuletas Itaaliale oma nõuet meelde 16. juuni 1998. aasta kirjaga D/52504. Itaalia vastas 20. juuli 1998. aasta kirjaga (registreeritud 23. juulil 1998. aastal numbri A/35747 all). Olles palunud 10. juuli 1998. aasta kirjaga (registreeritud 13. juulil 1998. aastal numbri A/35402 all) kirjale vastamiseks ajapikendust, mis anti 24. juuli 1998. aasta kirjaga D/53163, vastas Prantsusmaa 7. augusti 1998. aasta kirjaga (registreeritud 11. augustil 1998. aastal numbri A/36167 all).

([6]) EÜT L 84, 23.3.2001, lk 23.
([7]) EÜT L 321, 23.12.1993, lk 29.
([8]) EÜT L 102, 25.4.1996, lk 40.
([9]) EÜT L 99, 14.4.1999, lk 26.
([10]) ELT L 283, 31.10.2003, lk 51.

(9) Iirimaa esitas maksuvabastuse raames antava abi prognoositud summad alates 1995. aastast oma iga-aastase komisjonile esitatava kõigi riigiabide andmist käsitleva aruandluse raames ja need summad sisalduvad vastavas riigiabi aastases ülevaates. Iirimaa maksuvabastust mainiti ka Euroopa Liidu teatistes Maailma Kaubandusorganisatsioonile 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe artikli XVI:1 ning 1997, 1998, 1999, 2000, 2001/2002 ja 2003/2004. aasta subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 25 kohaselt. ([11])

(10) 17. juuli 2000. aasta kirjades D/53854, D/53855 ja D/53856 nõudis komisjon vastavalt Prantsusmaalt, Iirimaalt ja Itaalialt oma maksuvabastustest teavitamist. Prantsusmaa vastas 4. septembri 2000. aasta kirjaga (registreeritud 5. septembril 2000. aastal numbri A/37220 all). Komisjon tuletas Iirimaale ja Itaaliale oma nõuet meelde ning palus neilt liikmesriikidelt ja Prantsusmaalt täiendavat teavet 27. septembri 2000. aasta kirjadega D/54915, D/54911 ja D/54914. Iirimaa vastas 18. oktoobri 2000. aasta kirjaga (registreeritud 20. oktoobril 2000. aastal numbri A/38674 all). Komisjon tuletas Itaaliale ja Prantsusmaale oma nõuet meelde 20. novembri 2000. aasta kirjadega D/55707 ja D/55708. Itaalia vastas 7. detsembril 2000. aasta kirjaga (registreeritud 13. detsembril 2000. aastal numbri A/40512 all). Prantsusmaa vastas 8. detsembril 2000. aasta kirjaga (registreeritud 11. detsembri 2000. aastal numbri A/40419 all). Juhtumid registreeriti vastavalt numbrite NN22/2001 IR, NN 26/2001 IT ja NN23/2001 FR all.

Asutamisepingu artikli 88 lõike 2 kohane menetlus

(11) 30. oktoobri 2001. aasta otsustega K(2001) 3296, K(2001) 3300 ja K(2001) 3295 algatas komisjon maksuvabastuste suhtes asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse. Kõnealused otsused saadeti Iirimaale, Itaaliale ja Prantsusmaale 5. novembri 2001. aasta kirjadega D/291995, D/291999 ja D/292000. Otsused avaldati *Euroopa Ühenduste Teatajas* 2. veebruaril 2002. aastal. ([12]) Komisjon sai kolmandatelt isikutelt järgmised märkused:

a) Ettevõttelt Aughinish: 26. veebruari 2002. aasta kiri (registreeritud 1. märtsil 2002. aastal numbri A/31598 all), milles osutati varasemale, 24. jaanuari 2002. aasta kirjale, ja 1. märtsi 2002. aasta kirjad (registreeritud samal päeval numbrite A/31617, A/31618 ja A/31625 all);

b) Itaalia abisaajalt, ettevõttelt Eurallumina SpA (edaspidi "Eurallumina"): 28. veebruari 2002. aasta kirjad (registreeritud 28. veebruaril 2002. aastal ja 4. märtsil 2002. aastal vastavalt numbrite A/31559, A/31656 ja A/31772 all);

c) Prantsusmaa abisaajalt, ettevõttelt Alcan Inc. (edaspidi "Alcan"): 1. märtsi 2002. aasta kiri (registreeritud 4. märtsil 2002. aastal numbri A/31657 all);

d) Euroopa Alumiiniumi Assotsiatsioonilt (edaspidi "EAA"): 26. veebruari 2002. aasta kiri (registreeritud 1. märtsil 2002. aastal numbri A/31598 all), milles viidati varasemale, 24. jaanuari 2002. aasta kirjale.

(12) Kõik kolmandad isikud, välja arvatus Alcan, saatsid oma märkused kõigi kolme menetluse kohta. Märkused saadeti edasi Iirimaale, Itaaliale ja Prantsusmaale 26. märtsi 2002. aasta kirjaga D/51349 ning 9. aprilli 2002. aasta kirjadega D/51555 ja D/51559.

(13) Olles palunud 1. detsembri 2001. aasta faksiga (registreeritud 3. detsembril 2001. aastal numbri A/39535 all) vastamiseks ajapikendust, mis anti 7. detsembri 2001. aasta kirjaga D/55104, saatis Iirimaa oma märkused komisjoni otsuse kohta 8. jaanuari 2002. aasta kirjaga (registreeritud 11. jaanuaril numbri SG(2002)A/490 all). Komisjon palus lisateavet 18. veebruari 2002. aasta kirjaga D/50686. Olles palunud 19. märtsi 2002. aasta faksiga vastamiseks ajapikendust, vastas Iirimaa 26. aprilli 2002. aasta kirjaga (registreeritud 29. aprillil 2002. aastal numbri A/33141 all).

(14) Olles palunud 21. novembri 2001. aasta kirjaga (registreeritud 23. novembril 2001. aastal numbri A/39207 all) vastamiseks ajapikendust, mis anti 29. novembri 2001. aasta kirjaga D/54945, saatis Prantsusmaa oma märkused komisjoni otsuse kohta 12. veebruari 2002. aasta kirjaga (registreeritud 13. veebruaril 2002. aastal numbri A/31100 all).

(15) Itaalia saatis oma märkused komisjoni otsuse kohta 6. veebruari 2002. aasta kirjaga (registreeritud 12. veebruaril 2002. aastal numbri A/31091 all).

([11]) Dokumendid on kättesaadavad aadressil www.wto.org Viimane teatis on kuupäevast 15. detsember 2003, viitenumbriga 03-6591 ja sümboliga G/SCM/N/95/EEC/Add.8.

([12]) Vt märkus 1.

2. **ASJAOMASTE MEETMETE ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS**

(16) Alumiiniumoksiid on valge pulber, mida kasutatakse peamiselt sulatuskodades alumiiniumi tootmiseks. Seda toodetakse boksiidi maagist rafineerimisprotsessi abil, mille viimane etapp on kaltsineerimine. Üle 90 % kaltsineeritud alumiiniumoksiidist kasutatakse alumiiniumi sulatamisel. Ülejäänu töödeldakse täiendavalt ja seda kasutatakse kemikaalide tootmisel. Mitmes ühinemisotsuses ([13]) on komisjon leidnud, et on kaks erinevat tooteturgu: sulatamisel kasutatava alumiiniumoksiidi turg ja kemikaalide tootmisel kasutatava alumiiniumoksiidi turg. Kemikaalide tootmisel kasutatav alumiiniumoksiid on palju suurema lisandväärtusega toode kui sulatamisel kasutatav alumiiniumoksiid. Kui sulatamisel kasutatav alumiiniumoksiid on turustatav kogu maailmas, siis kemikaalide tootmisel kasutatava alumiiniumoksiidi turg piirdub vaid Euroopaga.

(17) Käesoleva otsusega seonduvad meetmed seisnevad tööstusliku raske kütteõli täielikus aktsiisimaksust vabastamises. Siseriiklikud õigusaktid annavad alumiiniumoksiidi tootmises kasutatavale kütteõlile maksuvabastuse kogu asjaomaste liikmesriikide territooriumil. Samas pidid Iirimaa, Prantsusmaa ja Itaalia vähemalt kuni direktiivi 2003/96/EÜ jõustumiseni tagama, et eelist võimaldati üksnes piirkondades, mis olid kindlaks määratud põhjendustes 1–3 nimetatud nõukogu otsustega. Otsusega 2001/224/EÜ lubati maksuvabastust kuni 2006. aasta lõpuni. Asjaomased liikmesriigid ei ole osutanud sellele, kas nad soovivad pikendada maksuvabastust pärast 2006. aastat. Kuna direktiiv 2003/96/EÜ ei ole kohaldatav alumiiniumoksiidi tootmises kasutatava raske kütteõli suhtes, ei oleks nimetatud pikenduse jaoks nõukogu luba vaja. 1999. aastal moodustasid Iirimaal, Prantsusmaal ja Itaalias tavapäraselt kohaldatavad aktsiisimaksud vastavalt 13,45 eurot 16,78 eurot ja 46,48 eurot tonni raske kütteõli kohta, kuid kahte viimast neist määradest on pärast seda tõstetud.

(18) Igas asjaomases liikmesriigis on vaid üks alumiiniumoksiidi tootja.

(19) Iirimaa maksuvabastusest kasusaaja on Aughinish. See asub Shannoni piirkonnas ja kuulub nüüd Glencore'i kontserni, mis on ülemaailmse tegevusulatusega diversifitseeritud ressursside kontsern, mis tegeleb mineraalide ja metallide kaevandamise, sulatamise, rafineerimise ja töötlemisega ning nende ja energia- ja põllumajandustoodetega kauplemisega. Glencore'i käive 2003. maksuaastal oli 54 700 miljonit USA dollarit. ([14])

(20) Itaalia maksuvabastusest kasusaaja on Eurallumina. See asub Sardiinias. Alates 1997. aastast on Eurallumina olnud ettevõtetele Comalco Ltd (56,2 %) ja Glencore (43,8 %) kuuluv ühisettevõte. Comalco müüb üle 820 000 tonni tooralumiiniumi tooteid aastas ja selle käive 2002. aastal oli 256 miljonit USA dollarit. Üks selle neljast alumiiniumi sulatuskojast asub ühenduses, täpsemalt Ühendkuningriigis, Angleseys. Comalco kuulub täielikult Rio Tinto kontserni tütarettevõttele, mis on ülemaailmse tegevusulatusega ja tegeleb maavarade otsimise, kaevandamise ja töötlemisega. ([15]) Sardiinias asuv tehas toodab alumiiniumi ühisettevõtte omanike jaoks, kes jagavad toodangu omavahel proportsionaalselt oma osalusele konsortsiumis. Osa toodetavast alumiiniumist (umbes 25 %) kasutatakse lähedalasuvas Alcoa tooralumiiniumi sulatuskojas, mille jaoks Eurallumina on ainus tarnija.

(21) Prantsusmaa maksuvabastusest kasusaaja on Alcan, mis 2003. aastal võttis üle Pechiney, sealhulgas tema Gardanne'i piirkonnas asuva alumiiniumoksiidi rafineerimistehase. Alcan on maailma suuruselt teine tooralumiiniumi tootja ja tema käive 2003. aastal oli 25 700 USA dollarit. ([16])

(22) 1999. aasta kohta esitati järgmised näitajad:

	Aughinish	Eurallumina	Pechiney
Töötajate arv	450	450	500
Sulatamisel kasutatav alumiiniumoksiid (tonnides)	1 396 000	897 761	280 000
Kemikaalide tootmisel kasutatav alumiiniumoksiid (tonnides)	54 000	75 239	280 000
Alumiiniumoksiidi müük (miljonites eurodes)	245	135	128
Raske kütteõli aktsiisimaks (eurodes tonni kohta) (*)	13,46	46,48	16,78 (**)
(laekuv käibemaks)	(12,5 %)	(10 %)	(19,6 %)
Raske kütteõli tarbimine (tonnides)	336 000	262 114	32 047
Abisumma (miljonites eurodes)	4,5	16,4	0,6

(*) Võrdluseks – direktiiviga 92/82/EMÜ kehtestatud alammäär oli 13 eurot tonni kohta.
(**) Alla 2 % väävlisisaldusega raske kütteõli puhul.

([13]) Vt näiteks komisjoni otsus 2002/174/EÜ juhtumi COMP/M.1693 – Alcoa/Reynolds kohta (EÜT L 58, 28.2.2002, lk 25).

([14]) Vt www.glencore.com
([15]) Vt www.eurallumina.com, www.comalco.com ja www.riotinto.com
([16]) Vt www.alcan.com

(23) Kõik kolm ettevõtet asuvad piirkondades, kus investeeringud on regionaalabikõlblikud – Gardanne'is ja Shannonis on investeeringud abikõlblikud asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c kohaselt ja Sardiinias artikli 87 lõike 3 punkti a kohaselt. Kuni 31. detsembrini 1999 olid investeeringud Shannoni piirkonnas abikõlblikud asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti a kohaselt.

3. **ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 88 LÕIKES 2 SÄTESTATUD MENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED**

(24) Asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamise otsustes väljendas komisjon oma kahtlusi abi vastavuse suhtes piirkondlikku riigiabi käsitlevate ühenduse suunistega, ([17]) seda eelkõige kõnealustes suunistes tegevusabi kohta sätestatud eeskirjasid silmas pidades.

(25) Komisjonil väljendas ka kahtlust abi vastavuse suhtes 1994. ([18]) ja 2001. aasta ([19]) ühenduse suunistega keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta.

4. **KOLMANDATE ISIKUTE MÄRKUSED**

Aughinish

(26) Aughinish kinnitab, et nõukogu võttis otsuse 2001/224/EÜ vastuvõtmisel riigiabi aspekte täielikult arvesse ja oli täiesti rahul sellega, et maksuvabastustest ei tulenenud konkurentsi kahjustamist ja et see ei takistanud siseturu toimimist.

(27) Maksuvabastuste jätkumine 31. detsembrini 2006. aastal on õigustatud ja samas kriitilise tähtsusega tema püsimajäämisele.

(28) Komisjon ei ole järginud nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruses (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) ([20]) sätestatud põhilisi nõudmisi.

(29) Aughinishi alumiiniumitehas paikneb vähearenenud maapiirkonnas. Tehase tegevus kujutab endast märkimisväärset osa piirkonna toodangus, tööhõives ja maksude laekumises. Üle poole Shannon Estuaryt läbiva transpordi mahust on otseselt seotud Aughinishiga. Ta annab umbes 20 % kõigist Limericki maavolikogu kogutavatest omandimaksudest. Tehas kulutab Iirimaal aastas 70 miljonit eurot kaupadele ja teenustele, sellest 70 % kulutatakse kohalikult. Sulgemine oleks kohaliku majanduse jaoks katastroofiline.

(30) Algselt peeti maksuvabastust konkurentsis kriitilise tähtsusega elemendiks, sest piirkonnas puudusid looduslikud energiaallikad ja raske kütteõli alternatiivid, näiteks maagaas. Aughinish arendab praegu oma kohapealset soojuse ja elektri koostootmisjaama, mis hakkab kütusena kasutama maagaasi. Peamiselt gaasi ja elektri transpordiks vajaliku infrastruktuuri väljaehitamise venimise tõttu ei ole Aughinishil kuni 2006. aastani raske kütteõli kõrval ühtegi alternatiivset energiaallikat. Maksuvabastuseta oleks tehas ebaökonoomne ja võiks olla sunnitud sulgema. Iirimaa algsete lubadusteta ei oleks investeeringut Iirimaale ega ühendusse tehtud.

(31) Maksuvabastusest teavitati 1983. aastal kui riigiabist ja sellest on saanud olemasolev abi määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 1 lõike b tähenduses.

(32) Nõukogu võttis komisjoni ettepaneku kohase otsuse 2001/224/EÜ vastu ühehäälselt, lubades maksuvabastust kuni 2006. aasta detsembrini.

(33) Komisjon peab austama abisaajate õiguspäraseid ootusi.

(34) Otsuse 2001/224/EÜ kohta ettepaneku tegemisel ja selle vastuvõtmisel komisjon ja nõukogu juba andsid hinnangu, et meetmed on konkurentsi seisukohast vastuvõetavad. Seda on selgelt väljendatud otsuse preambula põhjendustes ja direktiivi 92/81/EMÜ artikli 8 tekstis, millel otsus põhineb.

(35) Konkurentsi kahjustamist ei toimu. Isegi maksuvabastuse korral jääb Aughinish ebasoodsasse konkurentsiolukorda võrreldes sarnaste ettevõtetega Euroopas ja mujal maailmas. Kuna ta toodab sulatamisel kasutatavat alumiiniumoksiidi, ei esine konkurentsi kahjustamist seoses Euroopas asuvate tehastega, mis toodavad kemikaalide tootmisel kasutatavat alumiiniumoksiidi. Peale selle kasutab Saksamaa tehas maagaasi, mille suhtes samuti kohaldatakse aktsiisimaksust vabastamist, mida kohaldatakse gaasi muude tööstustarbijate suhtes Saksamaal. Põhimõtteliselt ei ole Aughinish ennast kunagi pidanud ühenduse teiste alumiiniumoksiidi tootjatega otseselt konkureerivaks. Ühenduse tootjad konkureerivad pigem mujal maailmas, eriti Austraalias tegutsevate tootjatega. Euroopas ei ole odavat gaasi, mis on saadaval Austraalias ja teistes riikides. Õli on ühenduses kallim madala väävlisisaldusega õli (st alla 3 %) põletamise nõude tõttu. Alates 1. jaanuarist 2003 on kohustuslik 1 % väävlisisaldusega õli, mis veelgi tõstab kütteõli hindasid ja tootmiskulusid.

([17]) EÜT C 74, 10.3.1998, lk 9.
([18]) EÜT C 72, 10.3.1994, lk 3.
([19]) EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3.
([20]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

(36) Aughinish osutab ka mittevastavusele sellega, et komisjon kiitis heaks mitmete vähenduste pikendamise seoses maksudega, mis kuuluksid muidu tasumisele vastavalt Saksamaa keskkonnamaksule. ([21])

Eurallumina

(37) Eurallumina rõhutab samuti õiguspärast ootust ja selgitab, et ta võttis terve rea kohustusi ja tegi investeeringuid oma alumiiniumoksiiditehasesse tuginedes otsusele 2001/224/EÜ. Täpsemalt on esitatud tellimused ja kantud kulusid uue alumiiniumoksiidi laadimismasina paigaldamiseks ja uue leelistöötluse seadme jaoks, tootmisjääkide varumise mahuti laiendamiseks, boksiidi mineraliseerimisseadme parendamiseks ning muudeks väiksemateks töödeks. Mitmeid kohustusi on võetud kohaliku omavalitsuse ees.

(38) Maksuvabastuseta ei tasuks tehas majanduslikult ära ja see tuleks sulgeda. Sulgemine ei muudaks ega parandaks liikmesriikide vahelist kaubandust, sest kõik teised tehased ühenduses töötavad täisvõimsusel.

(39) Otsuse 2001/224/EÜ vastuvõtmisel võttis nõukogu majanduslikke ja konkurentsi aspekte nõuetekohaselt arvesse. Pärast otsuse vastuvõtmist ei ole asjaolud muutunud. Asutamislepingu artiklil 93 põhinev *lex specialis* on ülimuslik asutamislepingu artiklitel 87 ja 88 põhineva *lex generalis*'e menetluse suhtes.

(40) Kui meede vaadataks uuesti läbi, loetaks see ühenduse huvide ja riigiabi eeskirjadega vastavuses olevaks. Konkurentsi kahjustamist ei esine ja ühisturu toimimist ei kahjustata. Prantsusmaa ja Iirimaa tehased saavad kasu sarnasest maksuvabastusest; Saksamaa tehas kasutab maagaasi, mis on samuti aktsiisimaksust vabastatud ning Hispaanias ja Kreekas asuvad tehased ei konkureeri Sardiinia tehasega märkimisväärses ulatuses, sest põhiosa nende toodangust kasutatakse kõrvalasuvas alumiiniumi sulatuskojas ja ülejäänu koosneb peamiselt kemikaalide tootmisel kasutatavast alumiiniumoksiidist, millel on eraldi turg. Kreeka tehas kasutab kohalikku kaevandatud boksiiti ja ei pea seetõttu kandma tooraine transpordikulusid. Hispaania tehas müüdi hiljuti Alcoale ja on mõistlik oodata, et ostuhind peegeldus kohaldatavates aktsiisimaksu määrades. Ühendkuningriigi tehas toodab kemikaalide tootmisel kasutatavat alumiiniumoksiidi.

(41) Itaalia aktsiisimaks on väga kõrge, ühtlustatud tasemest palju kõrgem ja mujal ühenduses kohaldatavast aktsiisimaksust samuti palju kõrgem.

([21]) Komisjoni otsus juhtumi suhtes N 449/2001 – Saksamaa – Keskkonnamaksu reform (EÜT C 137, 8.6.2002, lk 24).

(42) Maksuvähendus kõrvaldab vaid osaliselt Sardiinia tehase ebasoodsa olukorra, milles ta on maailmaturul konkureerides.

(43) Tehas asub ebasoodsas piirkonnas, kus tegevusabi on lubatud piirkondlikku riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkti 4.16 alusel. Oma asukoha tõttu ei ole Eurallumina jaoks kättesaadav metaan (mis on maagaasi peamine koostisosa) ja seetõttu on ta sunnitud kasutama rasket kütteõli. Tal ei ole võimalust soojuse ja elektri koostootmiseks, mis vähendaks kulusid umbes 10 miljoni euro võrra aastas. Peale selle tulenevad Itaalia keskkonnakaitse seadustest lisakulud, mille suurus on umbes 8 miljonit eurot aastas.

(44) Tehas asutati Itaalia ametiasutuste algatusel ja selles osales ka ühendus. Alguses toetati seda laenude ja abiga, mis kõik olid heaks kiidetud, kuid seejärel on tegevus arenenud ilma märkimisväärse riigiabita ei Itaalia ametiasutustelt ega ühenduselt.

(45) Hiljuti on tehtud märkimisväärsed investeeringud, et tagada vastavus kõige rangemate eeskirjade ja piirkondlike keskkonnakaitse normidega.

(46) Kuna kõrvalasuv Alcoa tehas kasutab üksnes Euralluminalt saadavat alumiiniumoksiidi, kaasneks alumiiniumoksiiditehase sulgemisega ka alumiiniumitehase sulgemine, mis kokku põhjustaks 1 900 töökoha kaotuse.

Alcan

(47) Alcan osutab konkurentsi situatsioonile maailmaturul ja tuletab meelde, et maksuvabastuse taga olevad põhjendused põhinevad suures osas tööstusharu energiamahukal iseloomul.

(48) Investeeringutel on pikaajaline iseloom ning need on väga kapitalimahukad ja suure riskiga. Seepärast on oluline, et maksustamis- ja õiguslik keskkond oleksid stabiilsed.

(49) Alcan on mitu aastat tegelenud märkimisväärse investeerimiskavaga. Seadmete moderniseerimiseks ja tulevikuks ettevalmistumiseks tehtud jätkuvad jõupingutused on võimaldanud säilitada 500 töökohta majanduslikult tundlikus piirkonnas. Otsus 2001/224/EÜ tugevdab tehase jõupingutusi oma konkurentsipositsiooni säilitamiseks. Maksuvähenduse tühistamine nõrgendaks tegevust konkurentsi tõttu maailmaturul, mis avaldab juba praegu olulist mõju.

Euroopa Alumiiniumi Assotsiatsioon

(50) EAA seisab tugevalt vastu mis tahes sammudele, mis võiksid ühenduse alumiiniumiturgu negatiivselt mõjutada. Ühenduses asuvad alumiiniumoksiiditehased töötavad täisvõimsusel. Kuigi nad on energiakasutuse poolest maailmas ühed kõige efektiivsemad, on tootmiskulud kõrgemad kui teistes Lääne alumiiniumoksiiditehastes. Maksuvabastused hüvitavad ainult osaliselt Euroopa tehaste ebasoodsa olukorra võrreldes nende konkurentidega maailmaturul, mis seondub tooraine, transpordi, energia ja keskkonnaeeskirjadega. Euroopa alumiiniumoksiidi tootjad ei täida praegu Euroopa sisenõudlust ja maksuvabastuste tühistamise tulemuseks oleks impordi kasv mujalt maailmast. Euroopa alumiiniumitootjatel ei oleks muud valikut, kui osta alumiiniumoksiidi Euroopast väljastpoolt sisse, millega kaasneks tarnekindluse vähenemine toorainetööstuses.

5. **PRANTSUSMAA, IIRIMAA JA ITAALIA MÄRKUSED**

Prantsusmaa

(51) Prantsusmaa kinnitab, et asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohase menetluse algatamise otsus on ülearune ja sellel puudub õiguslik alus. Nõukogu otsuste olemus ja õiguslik tähendus ei saa oleneda sellest, kas need põhinevad asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kolmandal lõigul või direktiivil 92/81/EMÜ. Igal juhul on Prantsusmaa arvamusel, et maksuvabastus ei kujuta endast riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(52) Prantsusmaa arvates on märkimisväärne see, et kuigi maksuvabastust on võimaldatud 4 aastat, ei ole seni esitatud ühtegi kaebust konkurentsi kahjustamise kohta.

Iirimaa

(53) Iirimaa tuletab meelde maksuvabastuse ajalugu ja kinnitab, et seda tuleb käsitleda olemasoleva abina. Nõukogu otsustes, nagu ka nende otsuste kohta esitatud komisjoni ettepanekutes, võeti konkurentsi aspekte nõuetekohaselt arvesse. Peale selle kuulus Shannoni piirkond kuni 1999. aastani eesmärgi 1 piirkonda. Abisaajatel peaks olema võimalik toetuda õiguspärastele ootustele.

(54) Iirimaa valitsus nõudis 1992. aastal erandit aktsiisimaksu alammäära suhtes, tuginedes sellele, et kuna tehas paiknes suhteliselt vähearenenud piirkonnas asuval maal ja kasutas energiaallikana rasket kütteõli, ei suutnud see konkureerida teiste riikide tööstustega, mille kütte suhtes kohaldatakse madalamaid maksumäärasid ja millest mõned kasutavad ka maagaasi või teisi madalamalt või üldse mitte maksustatud energiaallikaid.

(55) Iirimaa kinnitas, et 2002. aasta oktoobris valmib Shannoni piirkonda varustav maagaasi tarnel põhinev uus arendatav infrastruktuur ja et Aughinish on planeerinud oma energiaallika muutmiseks investeerida soojuse ja elektri koostootmisjaama, mis kasutab kõnealust uut maagaasi tarnet.

Itaalia

(56) Itaalia selgitab, et Eurallumina maksab oma asukohas igal aastal 300 miljonit Itaalia liiri (150 000 eurot) sadamasilla/kaide ja riffide kasutamise eest. Ka maksab ta igal aastal 500 miljonit Itaalia liiri (250 000 eurot) jäätmemaksu (600 Itaalia liiri tonni punaste raskete jääkide eest). Peale selle on piirkonna ametivõimud alates 1974. aastast keelanud jääkproduktide Vahemerre laskmise, mida Prantsusmaa ja Kreeka ikka veel lubavad. Eurallumina jaoks kaasnesid nimetatud keeluga kõrged kulud summas 6 miljardit Itaalia liiri (3 miljonit eurot). Rangete heitmepiirnormide tõttu (25 % alla riikliku SOx jaoks kehtestatud taseme) on ettevõte pidanud investeerima uude desulfureerimistehnoloogiasse maksumusega 44 miljardit Itaalia liiri (22 miljonit eurot), millega kaasnevad 6 miljardi Itaalia liiri (3 miljoni euro) suurused täiendavad aastased tegevuskulud, mille hulka kuulub ka amortisatsioon. Vaatamata nimetatud investeeringutele peab ettevõte veel maksma aastas 1,1 miljonit Itaalia liiri (550 000 eurot) heitmemaksu.

6. **HINNANG**

(57) Arvestades, et pärast komisjoni otsuseid asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohase menetluse algatamise kohta muudeti direktiiviga 2003/96/EÜ oluliselt energia maksustamise suhtes kohaldatavat ühenduse raamistikku, on käesolev lõplik otsus tehtud perioodi kohta, mis eelnes 1. jaanuarile 2004, mil direktiiv 2003/96/EÜ kehtima hakkas.

6.1. **Riigiabi olemasolu kuni 31. detsembrini 2003**

(58) Asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt "on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust."

(59) On ilmne, et maksuvabastusi rahastatakse riigi vahenditest, sest riik loobub teatavast rahasummast, mille ta muidu oleks kogunud.

(60) Aktsiisimaksust vabastamine vähendab ühe olulise tootmissisendi kulu ja seega annab abisaajatele eelise, asetades nad soodsamasse majanduslikku olukorda kui teised ettevõtted, mis kasutavad mineraalõlisid ja mis tegutsevad teistes tööstusharudes või piirkondades.

(61) Oma märkustes avaldasid Prantsusmaa abisaajad arvamust, et maksuvabastused ei põhjustanud konkurentsi kahjustamist ega kahjustanud ühtse turu toimimist eelkõige seepärast, et ühenduse alumiiniumoksiidi import ületab eksporti, ühenduse tootjad peavad konkureerima ülemaailmsel turul ja on seatud halvemasse seisu kõrgete energia hindade tõttu ning maksuvabastuste lõpetamine ei parandaks alumiiniumoksiidi turu olukorda ühenduse tasemel ja vähendaks alumiiniumoksiidi tootmiseks vajalike toorainete tarnekindlust. Nad väidavad, et konkurentsi mis tahes kahjustamise puudumist kinnitab asjaolu, et ükski konkurent ei esitanud oma märkusi komisjoni otsuse kohta algatada asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohane uurimine. See kõik aga ei lükka ümber põhjenduses 60 antud hinnangut. Vastupidi – see kinnitab, et aktsiisimaksu vähendused olid just nimelt mõeldud abisaajate konkurentsivõime tugevdamiseks võrreldes konkurentidega, vähendades nende kulusid. Komisjon märgib, et alumiiniumoksiidi toodetakse ka Kreekas, Hispaanias, Saksamaal ja Ungaris (kuigi Ungari on olnud liikmesriik alles 1. maist 2004. aastal).

(62) Sarnaselt alumiiniumiga kaubeldakse liikmesriikide vahel nii sulatamisel, kui ka kemikaalide tootmisel kasutatava alumiiniumoksiidiga, mille turg on alumiiniumituruga lähedalt seotud. Seega võib arvata, et abi kahjustab ühendusesisest kaubandust ja kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi isegi siis, kui oluline osa alumiiniumoksiidist tarbitakse lähedalasuvates alumiiniumitehastes.

(63) Meetmete suhtes, mille puhul ei eelistata *teatavaid* ettevõtteid, ei saa kohaldada artikli 87 lõikes 1 esitatud riigiabi määratlust, vaid selektiivsuse puudumisel tuleb neid käsitleda üldmeetmetena. Euroopa Ühenduste Kohtu kohtupraktika kohaselt peavad üldmeetmed olema kõigile ettevõtetele võrdsetel alustel ligipääsuks avatud ja need ei tohi olla *de facto* oma ulatuselt piiratud näiteks riigi kaalutlusõigusega nende andmisel ega muude teguritega, mis nende praktilist mõju piiravad. Komisjon selgitas üldmeetmete mõistet personali töödokumendis, mida arutati nõukogu töörühma kohtumisel 14. novembril 2002. aastal. Töödokumendis on järgnevalt esitatud selgitus, mille tingimuste kohaselt maksumeetmete vormis antava abi võib leida olevat ühisturuga kokkusobiva. Direktiiv 2003/96/EÜ võeti vastu nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta kohtumisel, mille protokollis on selgelt viidatud selgitustele, mis anti 14. novembril 2002. aastal toimunud nõukogu töörühma kohtumisel. Käesoleval juhul kohaldatakse maksuvabastust siiski vaid ettevõtete suhtes, mis toodavad alumiiniumoksiidi ja tegelikult on igas liikmesriigis ainult üks ettevõte, mis kõnealusest maksuvabastusest kasu saab – Aughinish Shannoni piirkonnas, Eurallumina Sardiinias ja Alcan Gardanne'is. Kuigi nõukogu otsused olid siduvad, olid maksuvabastused piirkondlikult selektiivsed, sest kõnelaused otsused lubasid maksuvabastust üksnes teatavates piirkondades ja potentsiaalsed investorid, kes olnuksid huvitatud investeerimisest alumiiniumoksiidi tootmisse muudes piirkondades, ei oleks saanud olla kindlad, et nad saavad sarnase kohtlemise osaliseks. Piirkondade valikul ei ole mitte mingisugust seost kõnealuste riikide maksusüsteemide sisemise loogikaga.

(64) Enne direktiivi 2003/96/EÜ jõustumist nõudsid ühenduse õigusaktid liikmesriikidelt põhimõtteliselt mineraalõlidele aktsiisimaksu kehtestamist, nii et spetsiaalseid maksuvähendusi, mis piirdusid konkreetse tootmise ja konkreetsete piirkondadega, ei saanud süsteemi olemuse ja üldstruktuuri alusel pidada õigustatuks. Väited, millega Iirimaa, Prantsusmaa ja Itaalia ainult alumiiniumoksiidile antud maksuvähendust kaitsevad, lähtuvad turul valitsevatest asjaoludest ja alumiiniumoksiidi tootmise asjaoludest konkreetsetes asjaomastes piirkondades. Need väited ei lähtu asjaomaste siseriiklike maksusüsteemide olemusest ja loogikast, sest maksusüsteemid peavad vastama ühenduse õigusaktides sätestatud nõuetele. Seega ei saa enne direktiivi 2003/96/EÜ jõustumist rakendatud meetmeid pidada süsteemi olemusest ja üldstruktuurist lähtuvalt õigustatuks ning need kujutavad endast riigiabi artikli 87 lõike 1 tähenduses.

6.2. **Uus, mitte olemasolev abi**

(65) Prantsusmaa ja Itaalia antud abi ei kujuta määruse 659/1999 artikli 1 lõike b tähenduses endast olemasolevat abi ja Iirimaa antud abi kujutab endast olemasolevat abi ainult teatavas ulatuses. Esiteks ei olnud abimeetmed asjaomastes liikmesriikides kasutusel enne asutamislepingu jõustumist. Prantsusmaa ja Itaalia puhul on see täiesti selge. Iirimaa puhul ei antud abi enne ühinemist. 1970. aastal kirjutas Iirimaa Tööstuse Arengu Amet Alcanile, et Iirimaal tol ajal kehtinud seadusandlus nägi ette "*a) põhitegevuseks […] vajalike tarnete tollimaksuvaba impordi ja b) töötlemiseks ja ekspordiks kasutatava tooraine siseriikliku maksustvabastuse*". Järgnevalt selgitati kirjas, et (allakriipsutus on lisatud) "*kuigi ma ei saa <u>ametlikult lubada</u>, et seadusandlust ei muudeta, olen ma veendunud, et pidades silmas ekspordi elulist tähtsust Iirimaa majanduse jaoks, ei ole mingit võimalust, et seadusandlust lähemas tulevikus Alcani projekti kahjuks muudetaks*." Tööstuse Arengu Amet jätkab rõhutades Iirimaa valitsuse head mainet selles suhtes.

Sellist sõnastust ei tohiks ajada segi siduvate kohustustega. Täiendavad kinnitused anti 14. jaanuari 1974. aasta kuupäeva kandvas kirjas, see tähendab pärast Iirimaa ühinemist. Ühinemise järel 1970. aastal kehtinud maksusoodustusi aga muudeti oluliselt või kaotati need hoopis ning 1980. aastaks maksti muul otstarbel kui mootorsõiduki mootorikütusena kasutatava raske kütteõli pealt minimaalselt 1,53 Iiri naela hektoliitri kohta. Praegune vabastamine aktsiisimaksust, mis kuulub tasumisele alumiiniumoksiidi tootmisel kasutatava kütteõli pealt, mis erineb oma laadilt, vormilt ja ulatuselt oluliselt 1970. aastal kehtinud õigusaktidest, kehtestati alles 12. mai 1983. aasta korraldusega ja seda kohaldatakse õli suhtes, mis on imporditud või tarnitud rafineerimistehasest või tollilaost alates 13. maist 1983. aastal. Seega kehtestati see tükk aega pärast asutamislepingu Iirimaal jõustumise kuupäeva. Peale selle nõustus Iirimaa oma 6. mai 1983. aasta kirjas komisjoni väidetega selle kohta, et abist tuleb teavitada.

(66) Teiseks ei ole ei komisjon ega nõukogu meetmeid kunagi riigiabi eeskirjade kohaselt heaks kiitnud.

(67) Kolmandaks ei saa abi lugeda lubatuks määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 4 lõike 6 kohaselt. Prantsusmaa ja Itaalia ei teavitanud oma meetmetest kunagi. Oma 6. mai 1983. aasta kirjas kinnitas Iirimaa, et abi hakati alles siis rakendama ja tema kirja komisjonile võib käsitleda teavitamisena asutamislepingu artikli 93 lõike 3 (praegu artikkel 88 lõige 3) tähenduses. Iirimaa ei saatnud komisjonile aga mingit ametlikku eelnevat teavitust oma kavatsusest rakendada määruse (EÜ) 659/1999 artikli 4 lõike 6 kohane abimeede. Vastupidi – ta hakkas meedet rakendama ainult üks nädal pärast 6. mai 1983. aasta kirja, milles ta kutsus komisjoni üles lugema abi teavitatuks. Seetõttu näib komisjonile, et abi tuleb käsitleda määruse (EÜ) 659/1999 artikli 1 lõike f tähenduses ebaseaduslikuna. Prantsusmaa ja Itaalia abid rakendati samuti ilma komisjoni heakskiitu ära ootamata, rikkudes asutamislepingu artikli 88 lõiget 3. Liikmesriigid ei saa tugineda määruse (EÜ) 659/1999 artikli 4 lõikes 6 sellise abi kohta sätestatud eeskirjadele. Kuigi määrus (EÜ) 659/1999 jõustus alles 1999. aastal, kohaldati sarnaseid eeskirju vastavalt Euroopa Kohtu kohtupraktikale juba varem. ([22])

(68) Neljandaks ei saa abi määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 15 kohaselt ainult osaliselt olemasolevaks abiks lugeda. Nimetatud artikkel annab komisjonile õiguse abi tagasi nõuda 10-aastase tähtaja vältel alates päevast, mil ebaseaduslik abi anti. Itaalia ja Prantsusmaa puhul on selle tähtaja arvestamine katkestatud komisjoni 29. mai 1998. aasta ja 2. juuni 1998. aasta kirjadega. ([23]) Iirimaa puhul on tähtaja arvestamine katkestatud komisjoni 17. juuli 2000. aasta kirjaga. See tähendab, et olemasolevaks abiks saab lugeda ainult Iirimaa maksuvabastust kuni 17. juulini 1990. aastal.

(69) Määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 1 lõike b punkti v käesoleval juhul ei kohaldata.

(70) Seetõttu ei saa Prantsusmaa ja Itaalia maksuvabastuse suhtes kohaldada ühtegi määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 1 lõikes b esitatud olukorda ja seda abi tuleb käsitleda uue abina. Iirimaa maksuvabastust tuleb käsitleda uue abina alates 17. juulist 1990. aastal. Sellest tulenevalt on komisjonil kohustus ja pädevus hinnata uue abi kokkusobivust ühisturuga vastavalt asutamislepingu artiklile 88. Nimetatud kohustust ja pädevust ei kaota ei põhjendustes 1–3 nimetatud nõukogu otsused ega direktiivid 92/81/EMÜ ja 2003/96/EÜ, mis käsitlevad üksnes maksude ühtlustamist. Kõnealused õigusaktid ei saa piirata asutamislepingu artikli 87 lõigetes 2 ja 3 esitatud kriteeriumide alusel ühisturuga kokkusobivuse kohta antavat hinnangut.

6.3. **Antud uue abi ühisturuga kokkusobivus kuni 31. detsembrini 2005**

6.3.1. *Kokkusobivus keskkonnaabi eeskirjade alusel*

(71) Komisjon on uurinud, kas Iirimaa, Prantsusmaa ja Itaalia antud uus abi vastab artikli 87 lõikes 1 esitatud riigiabi keelamise suhtes tehtava erandi tingimustele, eelkõige keskkonnaabi suhtes kohaldatavaid eeskirju silmas pidades. Pärast 3. veebruari 2001. aastal antud abi peab hindama vastavalt 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevatele ühenduse suunistele kooskõlas kõnealuste suuniste punkti 82 alapunktiga a. 10. märtsist 1994. aastal kuni 3. veebruarini 2001. aastal antud abi tuleb hinnata vastavalt 1994. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevatele ühenduse suunistele. 10. märtsile 1994. aastal eelnenud perioodi puhul tuleb lähtuda komisjoni tavadest, mis suures osas kõnealustes suunistes kodifitseeriti.

([22]) Vt kohtuasi 120/73 *Lorenz*, EKL 1973, lk 1471, ja kohtuasi C-99/98 *Austria v. komisjon*, EKL 2001, lk I-1101.

([23]) Vt 6. oktoobri 2005. aasta otsust kohtuasjas C-276/03 P, *Scott v. komisjon*, otsust ei ole veel avaldatud.

(72) 1994. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste osas 3.4 on selgitatud, et tegevusabi võib erandkorras lubada ainult juhul, kui see kompenseerib täiendavad tootmiskulud võrreldes tavapäraste kuludega. Lisaks sellele "*võib lubada ajutist vabastust uutest keskkonnamaksudest, kui see on vajalik eelkõige rahvusvahelisel tasemel konkurentsivõime vähenemise kompenseerimiseks. Veel üks tegur, mida tuleb arvesse võtta, on see, mida asjaomased ettevõtted peavad omalt poolt tegema enda tekitatava reostuse vähendamiseks.*" Esiteks ei piirdunud meetmed täiendavate tootmiskuludega. Teiseks ei olnud need ajutist ega kahanevat laadi. Ka ei olnud maksuvähendused otseselt sõltuvad abisaajate tehtavatest muudest toimingutest enda tekitatava reostuse, eelkõige energia tarbimise vähendamiseks. Seepärast tehakse järeldus, et abi ei saa pidada ühisturuga kokkusobivaks 1994. aasta suuniste ega enne 10. märtsi 1994. aastal rakendatud komisjoni tavade alusel.

(73) Mis puutub 3. veebruarile 2001. aastal eelnenud perioodi, siis 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste E.3.2 osa punktides 47–52 on sätestatud eeskirjad, mida kohaldatakse maksuvähenduste ja -vabastuste vormis antava igasuguse tegevusabi suhtes. Algselt ei olnud mineraalõlide suhtes kohaldatavad aktsiisimaksud välja töötatud keskkonnapoliitika meetmena. Üks tõenäoline asjaolu, mille puhul maksu võib lugeda keskkonnamaksuks, on see, kui selle maksu maksubaasi moodustavad tegurid, millel on keskkonnale selgelt kahjulik mõju. ([24]) Kuna mineraalõlide kasutamisel on keskkonnale selgelt kahjulik mõju, võib mineraalõlide suhtes kehtestatud makse lugeda keskkonnamaksudeks.

(74) Kõigis kolmes liikmesriigis, millele käesolev otsus on adresseeritud, olid mineraalõlide suhtes kohaldatavad aktsiisimaksud olemas enne kõnealuste maksuvabastuste rakendamist ja seetõttu tuleb neid käsitleda olemasolevate maksudena 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkti 51.2 tähenduses. Aktsiisimaksudel on aga punkti 51.2 alapunktis a nimetatud keskkonnakaitse seisukohast arvestatav positiivne mõju, sest need kujutavad endast tootjate jaoks märkimisväärset stiimulit mineraalõlide tarbimise vähendamiseks. Asjaomastel aktsiisimaksudel võis algusest peale mitte olla selgelt väljendatud keskkonnakaitse eesmärki ning maksuvabastused otsustati palju aastaid tagasi, eriti Iirimaa ja Itaalia puhul, ning kõigis liikmesriikides igal juhul enne 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat abi käsitlevate suuniste jõustumist. Seetõttu võib nende olukorda kaaluda selliselt, nagu need oleksid otsustatud ajal, mil aktsiisimaks kehtestati. Järelikult võib käesolevas otsuses hinnatavate maksuvähenduste suhtes suuniste punkti 51.2 kohaselt kohaldada punkt 51.1 sätteid.

([24]) Teatis keskkonnamaksude kohta ühtsel turul (KOM(97) 9 (lõplik), 26.3.1997).

(75) Oma märkustes kinnitasid abisaajad, et nad on maksuvabastuste vastu teinud märkimisväärseid keskkonnainvesteeringuid. Ometi ei ole mingeid tõendeid selle kohta, et abisaajad oleksid sõlminud asjaomaste liikmesriikidega lepinguid, millega nad oleksid võtnud kohustuse saavutada keskkonnakaitsealased eesmärgid selle perioodi jooksul, mil maksuvabastust kohaldati. Ka ei kohaldatud maksuvabastuste suhtes tingimusi, mis oleksid taganud sama tulemuse, mis sellised lepingud ja kohustused. Lisaks sellele paistab, et keskkonnainvesteeringud ei läinud kaugemale sellest, mis on asjaomaste õigusaktide täitmiseks vajalik või ärilisest vaatepunktist otstarbekas ja ökonoomne. Järelikult ei ole 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkti 51.1 alapunkti a kohaldamiseks vajalikud tingimused täidetud ja kohaldatavad on üksnes punkti 51.1 alapunkti b sätted.

(76) Mis puutub 31. detsembrile 2003. aastal eelnenud perioodi, siis seonduvad maksuvabastused ühenduse maksuga, täpsemalt maksuga, mis on direktiivi 92/82/EÜ alusel ühtlustatud. Seepärast on kohaldatav 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkti 51.1 alapunkti b esimene taane. Kõnealuse sätte kohaselt võib vähenduse heaks kiita, kui summa, mille abisaajad vähenduse järel tegelikult maksavad, on ühenduse alammäärast kõrgem. Samas oli aga kõigi maksuvähenduste puhul tegemist täieliku maksuvabastusega. Võttes arvesse käesoleva otsuse põhjenduses 73 nimetatud maksu positiivset keskkonnamõju, saab kõnealused meetmed ühisturuga kokkusobivaks tunnistada ainult selles ulatuses, milles abisaajatelt nõutavad maksed ületavad direktiiviga 92/82/EÜ kehtestatud alammäära, mis kõnealusel perioodil oli 13 eurot 1 000 kg kohta. Seepärast saab ühisturuga kokkusobivaks tunnistada ainult maksuvabastuse, mis ületab 13,01 euro taseme, sellal kui maksuvabastus kuni 13,01 euro tasemeni kujutab endast kokkusobimatut abi.

(77) Vastupidiselt Aughinishi väidetele ei ole käesolev hinnang vastuolus Saksamaa keskkonnamaksu käsitleva komisjoni otsusega, ([25]) milles komisjon kohaldas samasid 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste kriteeriume, mis käesoleva juhtumi korral. Liikmesriikide, abisaajate ja EAA ametliku menetluse käigus esitatud väited, eriti väited selle kohta, et konkurentsi kahjustamist ei esine, ei võta arvesse alumiiniumoksiidi- ja alumiiniumisektori vahelist kaubandust ega lükka ümber käesolevat otsust keskkonnaabi suuniste kohaselt.

([25]) Vt märkus 21.

6.3.2. *Uue abi ühisturuga kokkusobivus asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti a kohaselt*

(78) Seoses maksuvabastusega, mis tuleneb asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktist a, milles viidatakse majandusarengu edendamisele niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus, märgib komisjon, et maksuvabastuse andmise perioodi hilisema osa suhtes kohaldatakse 1998. aasta piirkondlikku riigiabi käsitlevaid ühenduse suuniseid. Kõnealuste suuniste punktis 4.15 on sätestatud, et erandjuhul võib tegevusabi anda piirkondades, mis on abikõlblikud artikli 87 lõike 3 punktis a sätestatud erandi kohaldamiseks, kui see on õigustatud regionaalarengu ja abi olemuse seisukohast ning abi määr on proportsionaalne puudustega, mille leevendamiseks abi antakse. Liikmesriigi ülesandeks on tõestada selliste puuduste olemasolu ja hinnata nende tähtsust. Suuniste punkti 4.17 kohaselt peab tegevusabi olema ajaliselt piiratud ja pidevalt vähenev. Need tingimused ei ole antud juhul täidetud.

(79) Gardanne ei ole piirkond, mis oleks abikõlblik artikli 87 lõike 3 punktis a nimetatud erandi kohaldamiseks ning seega ei ole erand Prantsusmaa maksuvabastuse suhtes kohaldatav. Sardiinia on piirkond, mis on abikõlblik artikli 87 lõike 3 punktis a nimetatud erandi kohaldamiseks. Shannoni piirkond oli abikõlblik artikli 87 lõike 3 punktis a nimetatud erandi kohaldamiseks kuni piirkondliku kaardi läbivaatamiseni 1999. aastal. Üleminekumeetmena võis piirkondlikku tegevusabi selles piirkonnas erandkorras lubada kuni 2001. aasta lõpuni.

(80) Asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamise otsustes ([26]) väljendas komisjon kahtlust selle suhtes, kas abid on asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkt a alusel ühisturuga kokkusobivad. Itaalia ja Iirimaa ametivõimud ei esitanud mingeid väiteid nende kahtluste hajutamiseks. Nad ei tõestanud konkreetsete puuduste olemasolu ega hinnanud nende tähtsust, et tegevusabi andmist õigustada. Eelkõige kõrged energiahinnad ja konkurents kolmandatest riikidest tuleva impordiga ei ole piirkondliku iseloomuga. Isegi kui maagaasi mittekättesaadavus oli asjaomaste piirkondade konkreetne piirkondlik puudus, mida ei ole aga tõestatud, ei ole Iirimaa ja Itaalia hinnanud ühegi sellise puuduse tähtsust ega õigustanud abi määra. Itaalia õigusaktidel, millest Euralumina kinnitusel tulenevad lisakulud, võib [] osaliselt olla piirkondlik iseloom, sest Sardiinia on tunnistatud suure keskkonnakriisi riskiga piirkonnaks, kuid üldiselt ei saa seda pidada piirkonna konkreetseks puuduseks. Igal juhul näib, et kõnealused maksuvabastused ei ole antud juhul ajaliselt piiratud ja neid ei vähendata pidevalt nagu suunistes on nõutud. Seetõttu ei saa abi pidada ühisturuga kokkusobivaks sellele tuginedes, et see edendab teatavate piirkondade arengut.

(81) Sama kehtib ka perioodi kohta, mis eelnes piirkondlikku riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste jõustumisele. Eriti tuleb märkida, et Iirimaa kirjutas 1983. aastal, et ta tagab täieliku kinnipidamise piirmääradest, mis on kohaldatavad 1978. aasta regionaalabi süsteemide koordineerimise põhimõtete ([27]) kohaselt. On selge, et nimetatud dokumendis sätestatud eeskirjad ei saa õigustada abi andmist kuni 1990ndate aastateni välja ja Iirimaa ei ole esitanud mingeid seiseruandeid, mis näitaksid, et abi jäi allapoole sel ajal kohaldatavat abi osatähtsust. Peale selle kinnitavad kõnealusel eeskirjad komisjoni negatiivset seisukohta tegevusabi ühisturuga kokkusobivuse suhtes. Lisaks sellele, kui komisjon piirkondlikku riigiabi käsitlevad suunised 1998. aastal vastu võttis, tegi ta ka ettepaneku asjakohaste meetmete kohta, mida liikmesriigi peaksid võtma, et viia oma meetmed uute eeskirjadega vastavusse, ja palus liikmesriikidel esitada nimekirja kõigist meetmetest, mille kohaldamist jätkatakse. Ükski käesolevas otsuses käsitletav meede ei ole sellistesse nimekirjadesse kantud.

6.3.3. *Uue abi muude sätete kohane ühisturuga kokkusobivus*

(82) Komisjon on hinnanud, kas asutamislepingu artikli 87 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandeid kohaldatakse uue abi suhtes.

(83) Kaalumisel, kas abi on ühisturuga kokkusobiv, võiks aluseks võtta asutamislepingu artikli 87 lõikes 2 esitatud erandid. Kuid abi ei ole sotsiaalse iseloomuga ja seda ei anta üksiktarbijatele, sellega ei korvata loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju ja see ei ole vajalik Saksamaa jagamisest põhjustatud majandusliku halvemuse korvamiseks. Seetõttu artikli 87 lõiget 2 kõnealuse juhtumi suhtes ei kohaldata.

(84) Enesestmõistetavalt ei saa kõnealuse juhtumi suhtes kohaldada asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktides b ja d nimetud erandeid, mis seonduvad abiga üleeuroopalist huvi pakkuvatele projektidele või mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamisega ning kultuuri edendamise ja kultuuripärandi säilitamisega. Iirimaa, Itaalia ja Prantsusmaa ei ole püüdnud abi õigustada ühelgi nimetatud alusel.

([26]) Vt märkus 1.

([27]) EÜT C 31, 3.2.1979.

(85) Mis puutub asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis c nimetatud erandi esimesse ossa, milleks on abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks, siis ei ole abi eesmärgiks ei uurimis- ja arendustegevus, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete investeeringud ega abisaajate päästmine või ümberstruktureerimine ega ükski muu eesmärk, mida kõnealuse sätte kohaldamiseks peaks järgima ja mis võimaldaks komisjonil abi ühisturuga kokkusobivaks kuulutada. Artikli 87 lõike 3 punkti c teine osa, täpsemalt abi teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, on kohaldatav Gardanne'i tehase suhtes, kuid ei luba liikmesriikidel anda tegevusabi (vt piirkondlikku riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkti 4.15).

(86) Kuna puuduvad muud alused abi ühisturuga kokkusobivaks pidamiseks, on ainus abi, mille saab kokkusobivaks tunnistada, see osa abist, mis vastab keskkonnaabi suunistele vastavalt põhjenduses 76 määratletule.

6.4. **Meetmete esialgne hinnang 1.1.2004 alanud perioodi kohta**

(87) Pärast direktiivi 2003/96/EÜ jõustumist 1. jaanuaril 2004. aastal jäävad energia ja mineraloogiliste protsesside kahesugune kasutamine ja muul viisil kui kütusena kasutamine selle kohaldamisalast välja ja liikmesriigid võivad oma parema äranägemise järgi otsustada, kas neid kasutusi maksustada või mitte. Selliste energiakasutuste maksuvabastus *võib* tõepoolest kujutada endast üldmeedet, mis ei kujuta endast riigiabi, kui see on kooskõlas siseriikliku maksusüsteemi olemuse ja loogikaga. Direktiivi 2003/96/EÜ põhjenduses 22 on öeldud: "*Ühenduse raamistikku tuleks energiatoodete suhtes kohaldada eriti siis, kui neid kasutatakse kütteainena või mootorikütusena. Maksusüsteemi olemust ja loogikat arvestades tuleb ühenduse raamistiku reguleerimisalast välja jätta kahesuguse kasutusega energiatooted ja tooted, mida kütusena ei kasutata, samuti mineraloogilised protsessid*."

(88) Lisaks sellele kinnitasid nõukogu ja komisjon direktiivi 2003/96/EÜ vastuvõtmisel koos, ([28]) et "*Ühenduse raamistikku tuleks energiatoodete suhtes kohaldada eriti siis, kui neid kasutatakse kütteainena või mootorikütusena. Võib arvestada, et maksusüsteemi olemust ja loogikat arvestades tuleb ühenduse raamistiku reguleerimisalast välja jätta kahesuguse kasutusega energiatooted ja tooted, mida kütusena ei kasutata, samuti mineraloogilised protsessid. Liikmesriigid võivad nende puhul võtta meetmeid selleks, et iga kasutus maksustada või mitte või kohaldada täielikku või osalist maksustamist. Samal viisil kasutatavat elektrienergiat tuleks käsitleda samamoodi. Sellised üldsüsteemi erandid või süsteemisisesed erinevused, mis on õigustatud maksusüsteemi olemuse või üldstruktuuriga, ei kujuta endast riigiabi.*"

(89) Samas oma põhjenduses 63 viidatud personali töödokumendis komisjon mitte ainult ei selgitanud üldmeetmete mõistet, vaid ka kinnitas, et "*elektrienergia maksustamise direktiivi eelnõus on antud mitu valikut, mis muudab võimatuks selle eelneva kindlakstegemise, kas viis, kuidas liikmesriigid neid rakendavad, põhjustab riigiabi esinemise artikli 87 tähenduses.*" Direktiivi 2003/96/EÜ preambula põhjenduses 32 ja artikli 26 lõikes 2 tuletatakse liikmesriikidele meelde asutamislepingu artikli 88 lõikes 3 sätestatud kohustust riigiabist teatada.

(90) Käesoleval konkreetsel juhul on komisjonil isegi pärast direktiivi 2003/96/EÜ jõustumist kahtlusi selle suhtes, kas kõnealused maksuvabastused on kooskõlas siseriikliku maksusüsteemi olemuse ja loogikaga. Paistab, et need on väga selektiivsed ja et neid kohaldatakse üksnes raske kütteõli suhtes, mida kasutatakse ühe konkreetse toote, nimelt alumiiniumoksiidi, tootmisel. Peale selle saab igast ühest neist tegelikult kasu ainult üks konkreetne ettevõte seoses ühe tehasega, mis paikneb ühes kindlas piirkonnas. Selles kontekstis võib siiski arvata, et kõnealuste meetmete näol on tegemist riigiabiga.

(91) Kõnealusel juhul on asjaomaste meetmete ühisturuga kokkusobivuse hindamisel asjakohane ka direktiiviga 2003/96/EÜ loodud uus õiguslik olukord. Kuna mineraalõlide kahesugune, muul viisil kui kütusena ja mineraloogilistes protsessides kasutamine jääb nüüd ühenduse ühtlustatud meetmete kohaldamisalast välja, seonduvad maksuvabastused nüüd siseriiklike maksudega, mida kohaldati ühenduse maksu puudumisel 2001. aasta keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkti 51.1 alapunkti b teise taande tähenduses. Nimetatud säte nõuab, et abisaajad ettevõtted maksaksid olulise osa siseriiklikust maksust. Selle põhjuseks on, et neile jääks stiimul oma keskkonnakaitsemeetmete tõhusust parandada. See tuleneb suuniste punkti 51.1 alapunkti b esimese taande sõnastusest, mis võimaldab maksuvähendusi ühtlustatud maksust, kui abisaajad

([28]) Suulise menetluse projekti lisand, 14140/03, 24.11.2003, http://register.consilium.eu.int/pdf/fr/03/st14/st14140-ad01.fr03.pdf

maksavad üle ühenduse alammäära "*et anda ettevõtetele stiimul keskkonnakaitsemeetmete tõhususe parandamiseks*." See on kohaldatav ka juhul, kui siseriiklik maks on märkimisväärselt kõrgem kui võrreldavad maksud (mõnedes) teistes liikmesriikides, nagu see oli Itaalia puhul. Komisjoni praktikas on välja kujunenud nii, et oluliseks osaks saab üldiselt lugeda kas 20 % või direktiivi 2003/96/EÜ kohaldamisalasse jäävate energiakasutuste suhtes kohaldatava ühenduse alammäära (15 eurot tonni kohta), olenevalt sellest, kumb neist on madalam. ([29]) Seepärast on komisjon seisukohal, et kokkusobivaks võib lugeda üksnes maksuvabastuse, mis ületab 20 % taseme siseriiklikust maksust või 15 eurot tonni kohta, olenevalt sellest, kumb neist on madalam; maksuvabastus kuni 20 % tasemeni või kuni 15 euroni tonni kohta kujutaks endast seega kokkusobimatut abi.

(92) Võttes arvesse, et liikmesriikidel ja huvitatud isikutel ei olnud võimalust esitada oma märkuseid direktiiviga 2003/96/EÜ loodud õigusliku olukorra kohta, peab komisjon asjakohaseks laiendada ametlikku uurimismenetlust seoses meetmete rakendamisega alates 2004. aasta jaanuarist.

7. ABI TAGASTAMINE

(93) Määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 lõike 1 kohaselt peab komisjon ebaseadusliku abi suhtes negatiivse otsuse tegemise korral otsustama, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada. Komisjon ei tohi nõuda abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.

(94) Tuleks uurida, kas käesoleval juhul saab kohaldada mõnda ühenduse õiguse üldpõhimõtet, näiteks õiguspärase ootuse või õiguskindluse põhimõtet, mis välistaks ebaseadusliku abi ja ühisturuga kokkusobimatu abi abisaajatelt tagasinõudmise.

([29]) Vt näiteks komisjoni 30. juuni 2004. aasta otsus juhtumis C 42/2003 (ELT L 165, 25.6.2005, lk 21), 13. veebruari 2002. aasta otsus juhtumis N 449/01 (EÜT C 137, 8.6.2002, lk 4), 11. detsembri 2002. aasta otsus juhtumis N 74/A/2002 (ELT C 104, 30.4.2003, lk 9) ja 11. detsembri 2001. aasta otsus juhtumites NN 3A/2001 ja NN 4A/2001 (ELT C 104, 30.4.2003, lk 6). Need juhtumid on eriti asjakohased, sest olid samuti seotud energiamaksudest vabastamisega. Teiselt poolt võib teavet selle kohta, mida komisjon peab liiga madalaks, leida komisjoni otsusest heitveemaksu osalise tagastamise kohta Taanis (3. aprilli 2002. aasta otsus juhtumis NN 30/A-C/2001, (EÜT C 292, 27.11.2002, lk 6)).

7.1. Kuni 2. veebruarini 2002. aastal antud ühisturuga kokkusobimatu abi tagastamine

(95) Mis puutub abisaajate võimalusse tugineda ebaseadusliku abi ja ühisturuga kokkusobimatu abi tagastamise vältimisel õiguspärasele ootusele, siis Euroopa Kohtu kohtupraktikast tuleneb, et "*välja arvatud erakorralistel asjaoludel, saab abisaajal olla õiguspärane ootus, et abi anti nõuetekohaselt, vaid juhul, kui see anti kooskõlas riigiabi eelnevat kontrolli käsitlevate sätetega. Ratsionaalne ettevõtja peaks tavaliselt olema võimeline kindlaks tegema, kas seda menetlust järgiti*." ([30])

(96) Kõik käesoleva otsuse põhjendustes 1–3 viidatud nõukogu otsused põhinesid komisjoni ettepanekutel. Üldiselt ei saaks oodata, et komisjon võiks esitada nõukogule ettepanekud selliste siseriiklike meetmete heakskiitmise kohta, mis võivad osutuda asutamislepingu muude sätetega vastuolus olevaks ilma sellisele võimalusele osutamata, seda eelkõige siis, kui ettepanekud seonduvad väga spetsiifilise küsimusega ja mõne üksiku abisaajaga nagu käesoleval juhul ja kui nende sätete eesmärgiks on konkurentsi kahjustamise vältimine ühenduses. Lisaks sellistele üldistele ootustele ei saaks kindlasti oodata, et komisjon teeks nõukogule ettepaneku olemasoleva maksuvabastuse pikendamiseks, kui ta oleks arvamusel, et olemasoleva maksuvabastuse hulka kuuluv mis tahes abi võidakse leida olevat ühisturuga kokkusobimatu.

(97) Põhjendustes 1–3 viidatud üheski otsuses peale otsuse 2001/224/EÜ ei mainitud mingeid võimalikke vastuolusid riigiabi andmise eeskirjadega ega viidatud teavitamise kohustusele. Lisaks sellele on otsuse 92/510/EMÜ preambulas öeldud, et "*komisjon ja kõik liikmesriigid nõustuvad sellega, et need maksuvabastused on konkreetse poliitika mõistes hästi põhjendatud ja neist ei tulene konkurentsi kahjustamist ja need ei kahjusta ühisturu toimimist*." Sama sõnastust on kasutatud otsustes 93/697/EÜ ja 96/273/EÜ. Otsustes 97/425/EÜ, 99/255/EÜ ja 99/880/EÜ viidatakse asjaolule, et "*komisjon vaatab maksuvabastused ja -vähendused regulaarselt üle, et tagada nende kokkusobivus ühisturu toimimise ning asutamislepingu muude eesmärkidega*" (allakriipsutus lisatud). Sellest sõnastusest ilmneb, et puudu on asutamislepingu artiklis 87 sätestatud riigiabi määratluse üks element, täpsemalt konkurentsi kahjustamine.

([30]) Kohtuasi C-5/89 *Komisjon v. Saksamaa* EKL 1990, lk I-3437, punkt 14 ja kohtuasi C-169/95 *Hispaania v. komisjon* EKL 1997, lk I-135, punkt 51; Kohtuasi T-55/99 *CETM v. komisjon* EKL 2000, lk II -3207, punkt 121.

Otsuse 2001/224/EÜ preambula viiendas põhjenduses on esimest korda selgelt öeldud, et olenemata nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/81/EMÜ (mineraalõlide aktsiisimaksude struktuuri ühtlustamise kohta) ([31]) raames antud nõukogu heakskiidust tuleb komisjoni teavitada kõnealustest siseriiklikest meetmetest, kui need kujutavad endast riigiabi, vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3. Samas pidades silmas tervet rida eelnevaid maksuvabastusi ja asjaolu, et otsus 2001/224/EÜ võeti vastu komisjoni ettepaneku alusel, jäi liikmesriikidele ja abisaajatele komisjoni täiendava riigiabiga seonduva tegevuse puudumisel sellele vaatamata mõningane ebamäärasus.

(98) Üldiselt on komisjon arvamusel, et üksiktoetuste puhul lõpevad õiguspärased ootused hetkel, mil komisjon otsustab algatada asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse. Sellekohane otsus tehakse teatavaks asjaomastele liikmesriikidele, kes omakorda teavitavad sellest abisaajaid. Ometi olid käesoleval juhul asjaolud erakordsed seepärast, et komisjon põhjustas ettepanekute nõukogule esitamisega teatavat ebamäärasust ega hajutanud seda. Peale selle ei saa komisjon kindlaks teha kas ja millal liikmesriigid iga abisaajat tema ametliku uurimismenetluse algatamise otsusest tegelikult teavitasid. Nimetatud asjaolusid arvestades ei saa välistada, et abisaajatel oli õigus tugineda õiguspärasele ootusele kuni 2. veebruarini 2002. aastal, mil komisjoni otsused asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamise kohta maksuvabastuste suhtes avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas. Hiljemalt nimetatud otsuse avaldamisega kaotati igasugune ebamäärasus asjaolu suhtes, et komisjon peab kõnealused meetmed asutamislepingu artikli 88 kohaselt heaks kiitma, kui need kujutavad endast riigiabi.

(99) Kuni 2. veebruarini 2002. aastal antud ühisturuga kokkusobimatu abi tagastamise nõudmine rikuks käesoleva konkreetse juhtumi erakorralisi asjaolusid arvestades ka õiguskindluse põhimõtet. Kohtupraktika kohaselt rikutakse nimetatud põhimõtet juhul, kui ebamäärasuse ja selguse puudumisega seonduvad asjaolud viivad ebaselge olukorrani, millesse komisjon oleks pidanud selgust tooma enne mis tahes meetme võtmist abi tagasinõudmiseks. ([32]) Käesoleval juhul viisid asjaolud tõepoolest ebaselge olukorrani mitte ainult abisaajate, vaid ka liikmesriikide jaoks, kellel oli õigus tugineda otsuste 92/510/EMÜ, 93/697/EÜ, 96/273/EÜ, 97/425/EÜ, 1999/255/EÜ, 1999/880/EÜ ja 2001/224/EÜ sõnastusele.

([31]) EÜT L 316, 31.10.1992, lk 12.

([32]) 1. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-308/00, *Salzgitter AG v. komisjon*, veel avaldamata, punkt 180.

(100) Kokkuvõttes oleks maksuvabastustest tuleneva kuni 2. veebruarini 2002. aastal antud abi abisaajatelt tagasinõudmine vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõtetega. Iirimaalt, Itaalialt ja Prantsusmaalt ei tohiks seepärast nõuda nimetatud abi tagasinõudmist.

7.2. **3. veebruarist 2002 kuni 31. detsembrini 2003 antud ühisturuga kokkusobimatu abi tagastamine**

(101) Vastavalt põhjenduses 97 selgitatule on komisjon arvamusel, et terve rida eelnevaid maksuvabastusi ja asjaolu, et otsus 2001/224/EÜ võeti vastu komisjoni otsuse alusel, põhjustas teatavat ebamäärasust. Ometi on otsuses 2001/224/EÜ riigiabi eeskirjadele selge viide, millega tuletati liikmesriikidele meelde nende kohustust teavitada komisjoni riigiabist, et komisjon saaks anda neile eeskirjadele oma hinnangu. Peale selle oli komisjon enne otsuse 2001/224/EÜ vastuvõtmist Iirimaad, Prantsusmaad ja Itaaliat korduvalt üles kutsunud kõnealustest meetmetest teavitama. Komisjoni otsus asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamise kohta kinnitas lõplikult komisjoni kahtlusi abi olemasolu ja ühisturuga kokkusobivuse suhtes. Seetõttu mis tahes õiguspärane ootus või õigusliku ebakindluse olukord asjaolu suhtes, kas komisjon peab kõnealused meetmed asutamislepingu artikli 88 kohaselt heaks kiitma, kui need kujutavad endast riigiabi, lakkas olemast hiljemalt 2. veebruarini 2002. aastal, mil komisjoni otsused asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamise kohta maksuvabastuste suhtes avaldati *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

(102) Asjaolu, et Iirimaa teavitas süstemaatiliselt Iirimaa meetmest alates 1995. aastast ja et abi oli kaasatud komisjoni iga-aastasesse riigiabi ülevaatesse ei anna alust õiguspärasele ootusele perioodi suhtes alates 3. veebruarist 2002. Vastupidi – see kinnitab, et Iirimaa ametivõimud olid teadlikud sellest, et meede kujutas endast oma olemuselt riigiabi, teades samas, et seda ei ole riigiabi eeskirjade kohaselt kunagi heaks kiidetud. Meetmest teada andmine ei saa asendada liikmesriigi riigiabist asutamislepingu artikli 88 lõike kohaselt teavitamise kohustust. Lisaks sellele teatatakse ülevaates antud riigiabi summad olenemata sellest, kas riigiabi on ühisturuga kokkusobiv või mitte. Pealegi arutletakse erinevates iga-aastastes riigiabi kohta tehtud ülevaadetes maksuvabastuse vormis antud abi üle üldiselt, kuid ei osutata konkreetselt alumiiniumoksiidi tootmise jaoks antud abile. Viitest Iirimaa meetmele tema teatistes Maailma Kaubandusorganisatsioonile ei tulene õiguspärast ootust, sest kõnealust teavitamist teostatakse erinevas õiguslikus raamistikus ja erineval eesmärgil.

(103) Kokkuvõttes tuleb alates 3. veebruarist 2002 kuni 31. detsembrini 2003 antud ühisturuga kokkusobimatu abi abisaajatelt tagasi nõuda, sest kõnealuse tagasinõudmise välistamiseks ei saa tugineda ühelegi ühenduse õiguse üldpõhimõttele.

8. **KOKKUVÕTE**

(104) On jõutud järeldusele, et alumiiniumoksiidi tootmisel kasutatava raske kütteõli vabastamine aktsiisimaksust, mida võimaldasid Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia kuni 31. detsembrini 2003. aastal, kujutab endast riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Abi, mida Iirimaa andis enne 17. juulit 1990. aastal, kujutab endast olemasolevat abi. 17. juulist 1990. aastal kuni 2. veebruarini 2002. aastal antud abi on suures osas ühisturuga kokkusobimatu. Samas on asjakohane mitte nõuda selle kokkusobimatu abi tagastamist, sest see oleks vastuolus ühenduse õiguse aluspõhimõtetega.

(105) Perioodil 3. veebruarist 2002 kuni 31. detsembrini 2003 antud abi on osaliselt ühisturuga kokkusobimatu, sest abisaajad ei maksnud ühenduse alammäärast kõrgema määra järgi. See tähendab, et see osa kõnealusel perioodil võimaldatud maksuvabastusest, mis ületab 13,01 eurot tonni kohta, kujutab endast ühisturuga kokkusobivat abi. Ülejäänud abi on ühisturuga kokkusobimatu.

(106) Määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 lõike 1 kohaselt peab komisjon ebaseadusliku abi suhtes negatiivse otsuse tegemise korral otsustama, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada. Seetõttu peavad Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia võtma kõik vajalikud meetmed, et alates 3. veebruarist 2002 antud kokkusobimatu abi abisaajatelt tagasi nõuda. Sel eesmärgil peaksid Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia nõudma asjaomastelt abisaajatelt abi tagasimaksmist kahe kuu jooksul käesolevast otsusest teavitamisest arvates. Abi peab tagastatama koos intressidega, mis arvutatakse vastavalt komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999. ([33])

(107) Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia peaksid saatma komisjonile sobivas vormis aruande selle kohta, kuidas abi tagasisaamine edeneb, täpsustades selgelt tegelikud meetmed, mis on võetud abi viivitamatuks ja tõhusaks tagasinõudmiseks. Lisaks sellele peaksid nad kahe kuu jooksul käesolevast otsusest teavitamisest arvates saatma komisjonile dokumendid, mis tõendavad, et ebaseadusliku ja ühisturuga kokkusobimatu abi abisaajatelt tagasi nõudmist on alustatud (näiteks ringkirjad, tagasimaksekorraldused vms).

(108) Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades kahtleb komisjon, kas Prantsusmaal, Iirimaal ja Itaalias alumiiniumoksiidi tootmisel kasutatava raske kütteõli vabastamine aktsiisimaksust alates 1. jaanuarist 2004. aastal on ühisturuga kokkusobiv.

(109) Seetõttu otsustab komisjon määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 4 lõike 4 ja artikli 6 alusel laiendada kõnealuste meetmete ametlikku uurimismenetlust perioodi suhtes alates 31. detsembrist 2003 ja nõuab Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia ametivõimudelt, et nad esitaksid oma märkused ja annaksid kogu teabe, mis võib aidata komisjonil neid meetmeid hinnata, ühe kuu jooksul käesolevast otsusest teavituse kättesaamise kuupäevast arvates. Märkuseid võib saata nii meetmete riigiabi olemuse kohta EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt, kui ka selle kokkusobivuse kohta ühisturuga.

(110) Komisjon nõuab Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia ametivõimudelt, et nad saadaksid käesoleva otsuse koopia viivitamatult meetmete abisaajatele.

(111) Komisjon soovib Prantsusmaale, Iirimaale ja Itaaliale meelde tuletada, et asutamislepingu artikli 88 lõikel 3 on peatav toime, ja juhib nende tähelepanu nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 artiklile 14, milles on sätestatud, et igasuguse ebaseadusliku abi võib abisaajalt tagasi nõuda.

(112) Komisjon hoiatab Prantsusmaad, Iirimaad ja Itaaliat, et ta teavitab huvitatud isikuid käesoleva otsuse avaldamisega *Euroopa Liidu Teatajas*. Komisjon teavitab ka huvitatud isikuid EFTA riikides, mis on EMP lepingule alla kirjutanud, teatise avaldamisega *Euroopa Liidu Teataja* EMP kaasandes ning teavitab ka EFTA järelevalveametit, saates neile käesoleva otsuse koopia. Kõiki kõnealuseid huvitatud isikuid kutsutakse üles esitama oma märkused ühe kuu jooksul käesoleva teadaande avaldamisest,

([33]) ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Alumiiniumoksiidi tootmisel kasutatava raske kütteõli vabastamine aktsiisimaksust, mida võimaldasid Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia kuni 31. detsembrini 2003. aastal, kujutab endast riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 2

17. juulist 1990. aastal kuni 2. veebruarini 2002. aastal antud abi ei nõuta sel määral, mil see on ühisturuga kokkusobimatu, tagasi, sest see oleks vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.

Artikkel 3

Artiklis 1 nimetatud abi, mida anti ajavahemikul 3. veebruarist 2002. aastal kuni 31. detsembrini 2003. aastal, on asutamislepingu artikli 87 lõike 3 tähenduses ühisturuga kokkusobiv sel määral, mil abisaajad maksavad vähemalt 13,01 eurot tonni raske kütteõli kohta.

Artikkel 4

Artiklis 1 nimetatud abi, mida anti ajavahemikul 3. veebruarist 2002. aastal kuni 31. detsembrini 2003. aastal, on asutamislepingu artikli 87 lõike 3 tähenduses ühisturuga kokkusobimatu sel määral, mil abisaajad ei maksnud vähemalt 13,01 eurot tonni raske kütteõli kohta.

Artikkel 5

1. Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia võtavad kõik vajalikud meetmed, et artiklis 4 osutatud ühisturuga kokkusobimatu abi abisaajatelt tagasi nõuda.

2. Abi tagastamise nõue esitatakse viivitamatult ja vastavalt siseriiklike õigusaktidega kehtestatud korrale, tingimusel, et see võimaldab otsuse viivitamatut ja tõhusat täitmist.

3. Tagasimakstavatelt summadelt arvestatakse intressi kogu ajavahemiku eest, mil ebaseaduslik abi oli abisaaja käsutuses, kuni selle tegeliku tagastamise kuupäevani.

4. Intress arvutatakse vastavalt komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004 (millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) V peatükis sätestatule.

5. Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia annavad kahe kuu jooksul käesoleva otsuse teatavakstegemisest arvates korralduse, et artiklis 4 nimetatud ühisturuga kokkusobimatust abist abisaajad maksaksid ebaseaduslikult antud abi koos intressidega tagasi.

Artikkel 6

1. Prantsusmaa, Iirimaa ja Itaalia teavitavad komisjoni otsuse täitmiseks kavandatud ja juba rakendatud meetmetest kahe kuu jooksul käesoleva otsuse teatavakstegemisest arvates.

2. Nad esitavad teabe abi tagasinõudmise kohta lisas esitatud küsimustiku abil.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile, Iirimaale ja Itaalia Vabariigile.

Brüssel, 7. detsember 2005

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Neelie KROES

LISA

TEAVE KOMISJONI OTSUSE C(2005) 4436 RAKENDAMISE KOHTA

1. **Tagastamisele kuuluva summa arvutamine**

1.1. Palun esitage abisaaja käsutusse antud ebaseadusliku riigiabi summa kohta järgmised üksikasjad:

Väljamakse kuupäev(ad) (°)	Abisumma (*)	Valuuta	Abisaaja nimi

(°) Kuupäev(ad), mil abi (üksikud osamaksed) on abisaaja käsutusse antud (kui meede koosneb mitmest osamaksest ja tagasimaksest, siis palume kasutada erinevaid ridu).
(*) Abisaaja käsutusse antud abisumma (brutoekvivalendina).

Märkused:

1.2. Palun selgitage üksikasjalikult, kuidas arvutatakse tagastatava abisumma pealt makstavad intressid.

2. **Kavandatud ja juba rakendatud abi tagasinõudmise meetmed**

2.1. Palun kirjeldage üksikasjalikult, millised meetmed on abi viivitamatuks ja tõhusaks tagastamiseks juba võetud ja milliseid kavatsetakse võtta. Palun selgitage ka, milliseid erinevaid meetmeid saab riigi õigusaktide kohaselt tagasinõudmise teostamiseks kasutada. Kui see on asjakohane, siis palume ka näidata, milline on võetud/kavandatavate meetmete õiguslik alus.

2.2. Mis kuupäevaks on abi lõplikult tagastatud?

3. **Juba tagastatud abi**

3.1. Palun esitage järgmised üksikasjad abisaajalt tagasisaadud abisummade kohta:

Kuupäev(ad) (°)	Tagasi makstud abisumma	Valuuta	Abisaaja nimi

(°) Kuupäev(ad), mil abi on tagasi makstud.

3.2. Palun lisage teave, mis tõendab punkti 3.1 tabelis esitatud abisummade tagasimaksmist.